

Souhrnná teritoriální informace Pákistán

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Islámabádu ke dni 07.10.2013

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Pákistánská islámská republika
- Pákistání islámí džamhúríjat (urdsky)
- Islamic Republic of Pakistan

1.2. Rozloha

- 796 096 km² + Ázád Kašmír (Svobodný Kašmír) 84 159 km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- 183 mil. (odhad 2011)
- Hustota obyvatelstva: 204 obyvatel/km²
- Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 50,89 mil.

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- Průměrný přírůstek obyvatelstva: 2,09 %
- Střední délka života: m: 62,4 let, ž: 64,4 let, průměr: 63,4 let
- Porodnost: 3,1 %
- Úmrtnost: 0,8 %
- Kojenecká úmrtnost: 74,43/1 000 porodů
- Míra gramotnosti: 48,7 % (m 61,7 %, ž 35,2 %)

1.5. Národnostní složení

- Paňdžábcí 59,1 %
- Paštuni 13,8 %
- Sindhové 12,1 %
- Hindustánci (muhádžirové) 7,7 %
- Balúčové 4,3 %
- ostatní menšiny 3 %

1.6. Náboženské složení

- Islám 97 % (z toho sunnité 77 %, šíité 20 %)
- křesťané, hinduisté a ostatní 3 %
- Státní náboženství: islám

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- Urdština, angličtina
- Ostatní: paňdžábština, sindhiština, balúčština, paštština, regionální dialekty

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Provincie:

- Paňdžáb (PUNJAB), hlavní město Láhaur (LAHORE, 8 mil. obyv.)
- Sindh (SINDH), hlavní město Karáčí (KARACHI, 15 mil. obyv.)
- Chajbar Pachtunchva (KHYBER PAKHTUKHWA), hlavní město Pešávar (PESHAWAR,)
- Balúčistán (BALUCHISTAN), hlavní město Kvéta (QUETTA)

Další správní jednotky:

- Islámábád (ISLAMABAD), hlavní město Pákistánské islámské republiky, má statut zvláštního správního území
- FATA, Federálně spravovaná kmenová území (FEDERALLY ADMINISTERED TRIBAL AREAS)
- Ázád Kašmír (AZAD KASHMIR, Svobodný Kašmír), část sporného území bývalého knížecího státu Džammú a Kašmír (Jammu & Kashmir) kontrolovaná od roku 1947 Pákistánem
- Gilgit - Baltistán

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- Pákistánská rupie (Rs), 1 Rs = 100 paisa.
- Mezinárodní bankovní kód: PKR
- Běžně používán USD.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

- 25.01. EID-E-MILAD-UN –NABI
- 23.03. Národní den Pákistánu (Pakistan National Day)
- 05.02. Kashmir day
- 01.05. Labour Day
- 08.07. EID – UL – FITR
- 09.07. EID – UL – FITR
- 14.07. Den nezávislosti (Independence Day)
- 06.09. Den Obrany (Defence Day)
- 11.09. památka úmrtí Káid-e Azam (výročí úmrtí, Muhammada Alího Džinnáha, zakladatele Pákistánu)
- 09.11. Ikbálův den (Iqbal Day) - narozeniny národního básníka Pákistánu
- 13.11. MAHARRAM
- 14.11. MAHARRAM
- 25.12. památka narození Káid-e Azam (výročí narození „Velkého vůdce“, Muhammada Alího Džinnáha, zakladatele Pákistánu) a svátek vánoční
- 26.12. DAY AFTER CHRISTMAS (jen pro křesťany)

Bankovní instituce jsou zavřeny rovněž ve dnech 1.7. a 31.12

Veřejně se slaví všechny významné islámské svátky, které jsou určeny islámským lunárním kalendářem a tedy pohyblivé vzhledem k našemu kalendáři, z výše uvedených to jsou:

- Ídul-azhá - obětní svátek na památku Abrahámovy oběti

- Ídul-fitr - připadá na poslední den postního měsíce ramazánu
- Ášúra - desátý den měsíce muharramu slavený šíity
- Šab-e barát - noc úradku
- Mílád-un-nabí - narozeniny proroka Muhammada
- Ramazán - islámský postní měsíc

Pracovními dny jsou pondělí - pátek, většina obchodů funguje i v sobotu a neděli. Obvyklá pracovní doba je od 10 hod. dopoledne až do pozdních večerních hodin. Banky a státní úřady mají obvyklou pracovní dobu od 9 hodin do 17 hodin s polední přestávkou mezi 13–15 hod. V období postního měsíce ramazánu je pracovní doba zpravidla podstatně redukována. V pátek je polední přestávka na páteční modlitbu a oběd od 12,30 do 14,30 hod.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Pákistán je země, kde obchodní jednání probíhají na základě osobní známosti, nebo doporučení osob blízkých budoucímu obchodnímu partnerovi. Obchodní dohoda zpravidla vyžaduje několik jednání spojených s osobním setkáním a řadou obchodních cest do Pákistánu, než dojde k uzavření obchodního případu a podpisu kontraktu. Velmi vhodné je pro českou firmu mít v Pákistánu svého obchodního zástupce, nebo konzultanta. V případě státních zakázek je třeba počítat s řadou byrokratických podmínek, které je třeba splnit. Nejprve musí být firma zavedena na seznamu vhodných dodavatelů a doložit firemní dokumenty podle požadavku zákazníka. Pákistánští obchodníci jsou v průběhu jednání přátelští, nikdy neodpovídají jednoznačně záporně. Pro úspěch obchodních jednání je vhodné dovézt drobné dárky a vyjádřit tak potenciálnímu zákazníkovi či obchodnímu partnerovi pozornost. Pákistán je islámský stát, ve kterém je značně omezen prodej alkoholu. V období měsíce ramadánu se nedoporučuje jíst na veřejnosti. V průběhu obchodních jednání musíme mít na vědomí, že obyvatelé jsou citliví na náboženské otázky. Stále je v platnosti zákon o rouhačství. Pákistánští podnikatelé stále více dodržují volné soboty a neděle. Specifickým hospodářským problémem země je výskyt velkého množství padělaného a pašovaného zboží.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Ve zdravotnictví funguje systém státních a soukromých zdravotnických zařízení, včetně charitativních, a to jak muslimských, tak i křesťanských. Nedostatečná je úroveň zdravotní péče na venkově. Neodkladná zdravotní péče je poskytována v zásadě zdarma, její kvalita je však sporná. Placená zdravotní péče na soukromých klinikách je na relativně dobré úrovni. V kvalitních zařízeních musí český pacient počítat s náklady vyššími než v tuzemsku a přímými platbami. V zemi jsou uplatňována opatření na kontrolu endemických chorob. V posledních letech však roste počet případů onemocnění některými vážnými chorobami, jako malárie, meningitida, TBC, vzteklin a tyfus.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Víza platí po celém území Pákistánu. K cestám do některých pohraničních, vojenských a vysokohorských oblastí s nadmořskou výškou nad 6000 m je navíc vyžadováno zvláštní povolení. Platí zákaz pohybu v okruhu 30 mil od afgánsko – pákistánské hranice. Země je pro cizince rozdělena na „open areas“ kde se mohou turisté pohybovat bez problémů. Pro návštěvu „prohibited areas“ je třeba žádat o povolení vstupu pákistánské Ministerstvo vnitra Seznam zakázaných oblastí včetně formuláře se žádostí o vstup lze nalézt na webové adrese: <http://www.pakresponse.info/Portals/0/Policy/List%20of%20Updated%20Open%20and%20Prohibited%20Areas%20in%20Pakistan%20-%20%20%206%20January%202011.pdf> (List%20of%20Updated%20Open%20and%20Prohibited%20Areas%20in%20Pakistan%20-%20%20%206%20January%202011.pdf,). V případě, pracovního pobytu v Pákistánu se čeští občané mohou pohybovat v těch oblastech, pro které získá jejich partnerská nebo zaměstnavatelská organizace povolení vstupu. Adresa instituce pro žádosti: Ministry of Interior, Political E-III, tel.: +92519207494. Na regionálním pasovém úřadě lze získat další prodloužení víza, maximálně o další 3 měsíce. Na regionálním pasovém úřadě lze získat další prodloužení víza, maximálně o další 3 měsíce.

Obchodníci a investoři, kteří přinesou do Pákistánu „značné investice“, mohou získat vícenásobná víza na dobu až 3 roky. Regionální pasové úřady po předložení obchodních dokladů prodlouží vízum až o jeden rok.

Čeští obchodníci a investoři mohou nově získat vízum s platností jeden měsíc přímo na hranici (VOA - Visa on Arrival) po předložení následujících dokumentů: doporučení české obchodní komory, zvací dopis pákistánské obchodní společnosti potvrzený příslušnou pákistánskou obchodní asociací a doporučující dopis zastupitelského úřadu ČR. Dle informací ZÚ Islámábád tuto možnost zatím žádný český podnikatel nevyužil a proto ZÚ Islámábád nemá zkušenosti se skutečnou praxí udělování vstupních víz na pákistánských letištích.

Další informace k vízové politice Pákistánu viz webové stránky MV: www.interior.gov.pk

Regionální pasové úřady se nacházejí v těchto městech: Islamabad, Rawalpindi, Mirpur, Muzaffarabad, Lahore, Multan, Faisalabad, Sialkot, Gujrat, Gujranwala, Sargodha, Bahawalpur, D.G. Khan, Peshawar, Kohat, D.I. Khan, Swat, Abbotabad, Saddar Karachi, Nazimabad Karachi, Hyderabad, Sukkur, Larkana, Quetta, Zhob.

Cestování do Pákistánu je spojeno s určitými zdravotními riziky. Doporučuje se absolvovat některá očkování podle délky pobytu a navštívených míst. Doporučuje se konzumovat potravu pouze dobře tepelně opracovanou, nebo takovou, kterou lze oloupat. Vodu pít výhradně balenou nebo důkladně převařenou, nestravovat se v levném občerstvení. Očkování při cestě do Pákistánu není místními úřady vyžadováno. Při vstupu do Pákistánu není požadován ani HIV Free Certificate. Pokud však cestovatel přichází z teritoria zasaženého epidemií, musí předložit doklad o bezinfekčnosti vystavený v zemi výjezdu. V některých oblastech země hrozí výskyt malárie a horečky dengue. Z nebezpečných zvířat je možné v přírodě narazit na hady.

Vývoz a dovoz domácích zvířat podléhá povolení Wild Life Department, Ministry of Food and Livestock a celních orgánů.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Dne 13.03.2013 došlo poblíž města Nok Kundi v okrese Chaghi (čti šagí), provincie Balúčistán k únosu dvou občanů ČR. V loňském roce došlo na téže cestovní trase z Taftanu do Islamabadu k únosu dvou občanů Holandska a dvou občanů Švýcarska. Současně v této oblasti dochází ke stovkám únosů ročně z řad místního obyvatelstva s cílem získat výkupné, mladší pákistánské občanky, ve věku 14 - 16 let bývají unášeny a mizejí beze stopy. V loňském roce také došlo k únosu dvou pracovníků italské a německé národnosti, přímo z kanceláře nevládní organizace ve městě Multan, v oblasti jižního Pandžábu. Oba občané jsou dosud pohřešováni. ZÚ Islamabad důrazně doporučuje necestovat pozemní dopravou do Pákistánu z Iránu, do celé provincie pákistánského Balúčistánu a velmi obezřetně cestovat v provincii Sindh.

Důrazně upozorňujeme na trvale zhoršenou bezpečnostní situaci v celé provincii Balúčistán, a proto rozhodně nedoporučujeme návštěvu uvedené provincie. Riziko a napětí je v Pákistánu zvýšené od začátku roku 2013 z důvodu eskalace sektářského násilí. Dochází k častým výbuchům na frekventovaných místech (tržiště) a ozbrojeným útokům raketami a trhavinami na energetické stavby (transformátorové stanice a přenosovou soustavu).

V případě nutné pracovní cesty doporučujeme při cestování do Pákistánu zachovávat zvýšenou opatrnost. Doporučujeme důkladně se seznámit s místní bezpečnostní situací, vyvarovat se větších shromáždění a pohybu v blízkosti vojenských a policejních jednotek. Doporučujeme dodržovat přísně místní zvyklosti ohledně odívání (muži dlouhé kalhoty, ženy legíny, nebo dlouhé kalhoty a přes boky sukni, nebo plášť), zákazu požívání alkoholu a chování na veřejnosti. Doporučujeme před příjezdem kontaktovat ZÚ Islamabad, informovat se na aktuální bezpečnostní situaci a seznámit pracovníky ZÚ Islamabad s plánem pobytu. Doporučujeme provést dobrovolnou registraci pomocí internetové aplikace MZV "DROZD" - <https://drozd.mzv.cz> . ZÚ Islamabad varuje před cestami do kmenových území (FATA, KP, hranice Pákistán Afghanistan).

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Velvyslanectví České republiky, Islámábád

Embassy of the Czech Republic, Islamabad

Působnost ZÚ: Pákistán

Adresa: Street 27; House 49; F 6/2, Islamabad; Pakistan

Telefon: ústředna: 0092-51-2274304 (9:00–17:00)

sekretariát ZÚ 0092-51-2276849 (9:00–17:00)

v mimopracovní době a v naléhavých případech 0092-300-8566092

Fax: 0092-51 2825327

E-mail: islamabad@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/islamabad

Zastupitelský úřad se nachází v centru hlavního města a je od letiště vzdálen cca 25 km, cesta trvá přibližně půl hodiny. Hromadná doprava v evropském pojetí zde neexistuje, jedinou možností přepravy je taxi. Orientačním bodem je market v sektoru F/6.

Honorární konzulové:

Honorární konzulát v Karáči pro provincii Sindh a Balúčistán

Honorární konzul: Mohammad Ahmed ANSARI

Adresa: 6-B, 15 South Street, Defence Housing Authority, Phase 2, Karachi

e-mail: karachi@honorary.mzv.cz , icpl@cyber.net.pk , ahmad@interglobeholdings.com

Mobile: +92 333 2378 144

Fax: +92-21-3583 2894 ; +92-21- 3586 2285

Telefon: +92-21-3587 0458; +92-21- 3583 1204/205

Úřední hodiny: pondělí - pátek ; 10.30 - 13.30

Honorární konzulát Lahore pro provincii Pandžáb

Honorární konzul: Kamal MONNOO

Adresa: 87/P, Gulberg-2, Lahore

Telefon: +92-42-111 850 850

Fax: +92-42-3571 8206

e-mail: lahore@honorary.mzv.cz ; kamal@samirafab.com

Mobile: +92-333-6544445

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Nejsou v Pákistánu přítomny.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Záchranka, ambulance 15, 1122, 51/2275713, 51/2827844
- Policie Islámábád 15, 051-9107611, 9203333
- Dopravní policie 1951, 130, 03335121432
- Požárníci 16, 1122
- Odstraňování bomb 15
- Informace o letovém spojení 114
- Informace o dopravní situaci 117
- Shifa International - nemocnice pro cizince 051-8463666, 8463055, 8463000
- Dětská nemocnice 51/9261170-79
- Vojenská nemocnice 51/561116
- Zákaznický servis - elektřina 51/9217579-80
- Plyn - zákaznický servis - plyn 1199
- Motorway - dálniční pohotovost - 130, 03335121432

1.18. Internetové informační zdroje

Vládní instituce:

- Vláda Pákistánské islámské republiky www.pak.gov.pk
www.pakistan.gov.pk
- Engineering Development Board www.engineeringpakistan.com
- Státní televize PTV www.ptv.com.pk
- Státní rozhlas www.radio.gov.pk
- TDAP - Trade Development Authority of Pakistan www.tdap.gov.pk
- Board of Investment www.pakboi.gov.pk

Tisk:

- Dawn www.dawn.com
- The News www.jang-group.com
- The Nation www.nation.com.pk
- The Business Recorder www.brecorder.com
- The Frontier Post www.frontierpost.com.pk

Stránky Evropské komise v Pákistánu www.delpak.cec.eu.int/home.htm

Na webových stránkách Komise EU je k dispozici užitečná publikace *New Business Opportunities in Pakistan*:

http://ec.europa.eu/comm/europeaid/projects/asia-invest/html2002/publications_pakistan.htm

1.19. Adresy významných institucí

Adresy významných obchodních a hospodářských komor a podnikatelských svazů

1. The Federation of Pakistan Chamber of Commerce and Industry

Sharea Firdousi

Federation House, Clifton

Karachi 75600

Phone: +91 21-5873691-94

Fax: +92-21-5874332

Email: fairs@khi.fpcci.infolink.net.pk

<http://www.g77tin.org/fpccihp.html>

2. Karachi Chamber of Commerce and Industry

Aiwan e Tijarat Road

Shahrah-e-Liaquat

Karachi

Phone: +92 21 2416091-94

Fax: +92 21 2416095, 2410587

Email: info@karachichamber.com

<http://www.karachichamber.com>

3. Lahore Chamber of Commerce and Industry

11, Shahrah e Aiwan e Tijarat

Lahore

Phone: +92 42 111-222-499

Fax: +92 42 636-8854

<http://lcci.com.pk>

4. Faisalabad Chamber of Commerce and Industry

East Canal Road, Canal Park, Faisalabad

Ph: +92-41-9230265-67; Fax: +92-41-9230270

E-Mail: info@fcci.com.pk ; fcci.pk@gmail.com

www.fcci.com.pk

5. Sialkot Chamber of Commerce and Industry

Shahrah-e-Aiwan-e-Sanat-o-Tijarat

Sialkot City 51310

P.O.Box 1870

Phone: 92-52 4261881-3

Fax: 92-52 4268835 / 4267919

Email: <mailto:scci@skt.comsats.net.pk>

<http://home.scci.com.pk>

6. Rawalpindi Chamber of Commerce and Industry

Chamber House

39 Mayo Road (Civil Lines)

Rawalpindi

Phone: +92 51 5111051-54

Fax: +92 51 5111055

Email: rcci@rcci.org.pk

<http://www.rcci.org.pk>

7. Islamabad Chamber of Commerce and Industry

Aiwan-e-Sanat-o-Tijarat Road

G 8/1 Islamabad

Phone: +92 51-2250526/2253145

Fax: +92 51-2252950

Email: icci@brain.net.pk

<http://www.icci.com.pk>

8. Sarhad Chamber of Commerce & Industry

G.T. Road

Peshawar, NWFP

Phone : +92-91-9213313-5

Fax : +92-91-9213316

Email: sccip@brain.net.pki, scciorg@scci.org.pk

<http://www.scci.org.pk>

10. Multan Chamber Of Commerce & Industry

Sharah-e-Evan-e-Tijarat-o-Sanat; Multan.

Off: +92-61-451 7087; +92-61-451 7087 , 454 3530

Fax: +92-61-457 0463

Email: mccimultan@gmail.com, mcci@yahoo.com, mcci@hotmail.com

<http://www.mcci.org.pk>

11. Sukkur Chamber Of Commerce & Industry

FAX: 071-5623059

1ST FLOOR, "SUKKUR CHAMBER HOUSE"; SUKKUR

EML: scci_suk@yahoo.com

BUNDER ROAD

www.sukkurcci.org.pk

12. Haydarabad Chamber of Commerce & Industry

INDUSTRY FAX: 022-2784977; P.O. BOX 99, BUILDING , 41/488

email: hcci@muchomail.com;
MEZZANINE FLOOR, BEHIND GPO
AIWAN-E-TIJARAT ROAD, SADDAR
HYDERABAD

13. GujranwalaChamber of Commerce & Industry

TEL: 055-3256701-4; FAX: 055-3254440

EML: info@gcci.org.pk

CHAMBER PLAZA
AIWAN-E-TIJARAT ROAD; GUJRANWALA

www.gcci.org.pk

14.Overseas Investors Chamber of Commerce and Industry

Chamber of Commerce Building, Talpur Road

Karachi

Phone: +92 21 2426076

Fax: +92 21 2427315

Email: info@oicci.org

<http://www.oicci.org>

15. Trade Development Authority of Pakistan

5th Floor, Block A, Finance & Trade Centre

P.O. Box No. 1293, Shahrah-e-Faisal,

Karachi 75200

Phone: +92-21- 9206487-90

Fax: +92-21-111-444-111

Email: tdap@tdap.gov.pk

www.tdap.gov.pk

16. Board of Investment

Ataturk Avenue, G-5/1

Islamabad

Phone: +92 51 9204339

Fax: +92 51 9218325

Email: secretary@pakboi.gov.pk

<http://www.pakboi.gov.pk>

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Pákistánská islámská republika vznikla v roce 1947, rozdělením bývalé britské Indie na Indii a Pákistán. Pákistán je podle ústavy islámskou federativní republikou. Federálně spravovaná kmenová území / FATA/ na severozápadní hranici s Afghánistánem se podle převzatého britského systému dělí do regionů spravovaných místními kmenovými představiteli pod dohledem federálních politických představitelů / Political Agent, PA/, jmenovaných federální vládou. Uvnitř FATA /s výjimkou hlavních komunikací přes Chajberský a Kohátský průsmyk/ neplatí federální ani provinční zákony, ale zvykové právo. Pákistán spravuje prostřednictvím federálního Ministerstva pro záležitosti Kašmíru a Severních území, též území Svobodného Kašmíru (Ázád Kašmír), které je podle ústavy samostatným (formálně nezávislým) územím a není zastoupeno na federální úrovni v zastupitelských sborech. Obdobný systém správy, podřízený tomuto ministerstvu má i Gilgit - Baltistán. V čele vlády je prezident, poradním sborem je Národní bezpečnostní rada /NBR/, složená ze čtyř civilistů a vrchních velitelů letectva a námořnictva. V čele provincií stojí guvernéři jmenovaní prezidentem. Po parlamentních volbách v roce 2013 došlo ke zredukování počtu federálních ministerstev téměř na polovinu. Premiér zastává současně funkci ministra zahraničních věcí a ministra obrany.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Prezidentem Pákistánu může být pouze muslim. Je volen na pět let oběma komorami parlamentu a provinčními parlamenty. Funkční období může být vykonáváno pouze dvakrát.

Hlavou státu je od září 2013 prezident **Mamnoon Hussain**.

2.3. Složení vlády

premiér:

- MIAN MUHAMMAD NAWAZ SHARIF - předseda vlády, ministr zahraničních věcí, ministr obrany

vice-premiér:

- nebyl dosud jmenován

federální ministři:

Prozatimní vláda je složená z těchto 14 federálních ministrů:

- Agriculture - Sikandar Bosan
- Defence Production - Tanvir Hussain
- Finance and Economic Affairs - Ishaq Dar
- Industry, Labour and Manpower - Ghulam Murtaza Jatoi
- Information and Broadcasting - Pervez Rashid
- Interior - Nisar Ali Khan
- Petroleum and Natural Resources - Khagan Abbasi
- Planning and Development - Ahsan Iqbal
- Ports and Shipping - Kamran Michael
- Railways - Saad Rafique
- Religious Affairs - Sardar Yousuf
- Science and Technology - Zahid Hamid
- States and Frontiers - Abdil Qadir Baloch

-
- Water and Power - Khawaja Asif

- Central Bank Governor - Yaseen Anwar

zdroj: www.pakistan.gov.pk

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Pákistán je členem OSN, WTO, IMF, WB, G 77, Organizace islámské konference (OIC), Hnutí nezúčastněných zemí (NAM), Jihoasijského sdružení pro regionální spolupráci (SAARC), Organizace pro hospodářskou spolupráci (ECO), Asijské rozvojové banky (ADB), Centra pro transfer technologií v Asii a Tichomoří (APCCT), Colombského plánu pro kooperativní ekonomický a sociální rozvoj, Islámské rozvojové banky (IDB), Výměny za nové alternativy v asijském regionu (ARENA) a D8.

Usiluje o členství v ASEAN, kde má status „sectorial dialogue partner“ a o členství v ŠOS (Šanghajska organizace pro spolupráci), kde má statut pozorovatele. Členství v Commonwealthu bylo v r. 2004 obnoveno po předchozím pozastavení z důvodu nedodržování lidských práv a „absence demokracie“. V roce 2007 po vyhlášení výjimečného stavu bylo Pákistánu členství v Commonwealthu opětovně na několik měsíců pozastaveno.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

- SAFTA - South Asia Free Trade Agreement - dohoda k plánované zóně volného obchodu v rámci států sdružených v SAARC
- Dohoda 3. generace s EU (Third Generation Agreement)
- Pákistán prochází úspěšně procesem udělení statutu GSP+, který by měl být uzavřen koncem roku 2013

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

- Dohoda o vědecké a technické spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou Islámské republiky Pákistán (Islámábád, 30. dubna 1968)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Islámské republiky Pákistán o leteckých službách (Praha, 2. září 1969, č. 91/1973 Sb.)
- Kulturní dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Islámské republiky Pákistán (Praha, 29. ledna 1976, č. 104/1976 Sb.)
- Ujednání o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních (úředních) pasů mezi vládou ČSFR a vládou PIR (Islámábád, 2. prosince 1991, 328/1992 Sb.)

4. Ekonomická charakteristika země

Pákistán je z ekonomického hlediska zemí závislou na zemědělství, které zaměstnává téměř 50 % pákistánských pracovních sil. Na každoroční ekonomický výsledek mají tedy velký vliv klimatické podmínky a dostupné vodní zdroje.

Průmysl je koncentrován v oblastech kolem Karáčí, Láhauru, Sialkótu a Faisalábádu.

Velikost domácího trhu narůstá vysokým tempem v závislosti na růstu střední třídy v současnosti odhadované na 7 mil. osob s „Purchasing Power Parity“ USD 7 000,-.

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

HDP

Pákistánský fiskální rok začíná 1. července a končí 30. červnem. Za fiskální rok 1.7. 2012 - 30.6. 2013 vykázala ekonomika 3,6 % nárůst reálného HDP. Ve srovnání s loňským finančním rokem se zvednul příjem na hlavu. Podle zdroje EIU z 2984 USD (2012) na 3152 USD (odhad pro 2013), pákistánské zdroje (Economic Bulletin) uvádí 1323 USD (2011-12) a 1368 USD (2012-13). Zemědělská výroba vzrostla o pouhých 3,1%, průmyslová výroba o 3,4% a sektor služeb o 4%.

Inflace

Ve srovnání s loňským rokem poklesla inflace spotřebitelských cen (CPI) z 11,0% na 6,5%, velkoobchodních cen (WPI) z 10,4% na 7,9%. Inflace potravinářských výrobků pro CPI klesla z 10,5% na 6,3% a inflace ostatního zboží pro CPI klesla z 12,0% na 6,7%. Zhruba o 12% vzrostla cena benzínu a nafty. Předpokládá se, že fiskální deficit, oslabování pákistánské rupie, zvyšování inflace povede ke zvyšování cen v období 2013 - 2017. K pokrytí deficitu si vláda stále půjčuje od místních bank, nepůjčuje si přímo od Státní pákistánské banky, čímž se snaží držet nízkou inflaci.

Předpověď dalšího vývoje

Volby v květnu 2013 přinesly do Pákistánu nové naděje a pozitivní očekávání. Země není v současnosti ekonomicky v nejlepší kondici, avšak připravované ekonomické změny, pod vedením nového premiéra Nawaze Sahrifa, by měly do Pákistánu přinést ekonomickou konsolidaci a očekávanou podporu průmyslu. Prvním pozitivním signálem na výsledky nových voleb byl nárůst obchodů na burze v Karáčí a došlo také ke slabému nárůstu zahraničních investic, které předchozích 5 let jen klesaly. Nová vláda vyhlásila novou energetickou politiku, která má za cíl provést v nadcházejících 5 letech kompletní restrukturalizaci energetického sektoru. Vládu čeká řada klíčových změn, kterých se předchozí vláda obávala z důvodu ztráty popularity. V rámci řešení krize v energetice došlo k uhrazení kruhového dluhu a urychlené revitalizaci odstavených elektráren. Bylo zahájeno rozpracování privatizace průmyslových a energetických firem, došlo k zahájení stabilizačního procesu bezpečnostní situace v Karáčí. Toto obchodní srdce Pákistánu by bylo schopno znásobit tržby a zisky, jen kdyby bezpečnost nevyháněla obchodníky do jiných míst Pákistánu, nebo také do Bangladéše, Malajsie a Thajska, kde jsou k podnikání lepší podmínky než v současném Karáčí.

Proběhla několikaúrovňová jednání s MMF a jejím výsledkem byla půjčka ve výši 6,6 miliard USD. 4. září 2013 byla výkonným výborem MMF schválena tříletá půjčka nazvaná „Extended Fund Facility“ (EFF) ve výši 6,6 miliardy USD. Konečná půjčka je vyšší než jak původně MMF navrhoval, je však nižší než kolik bylo požadováno z pákistánské strany (původně 7,2 miliardy USD). Podmínky pro čerpání půjčky jsou však přísnější než původně, včetně požadavku na výraznou redukci fiskálního deficitu. Půl miliardy USD z půjčky MMF bude použito na přímou podporu státního rozpočtu. Další finanční prostředky jsou určeny na zásadní změny v energetické infrastruktuře v návaznosti na půjčky ze Světové banky a Asijské rozvojové banky. Zde se určitým způsobem otvírá prostor pro evropské podnikatelské subjekty, které by mohly na projektech financovaných ze zdrojů WB a ADB participovat. Mělo by jít o modernizace energetických investičních celků, výstavby vodních elektráren, zavedení měřicí a zefektivnění přenosové energetické soustavy, otvírka uhelných dolů. Dalším klíčovým krokem Nawaze Sharifa bude uzavření mírových dohod s Talibanem, na jehož území jsou ložiska plynu a ropy, které je třeba urychleně začít těžit, poněvadž finanční zdroje, které ze začátku Pákistán získá, pokryjí také jen první fázi reformu.

Obnovení těžby plynu, mědi a rozšíření těžby zlata v Balúčistánu a KPK je však závislé na dohodě s Talibanem. Nawaz Sharif také hledá oporu v sousedních zemích, které jsou schopny poskytnout finanční prostředky okamžitě jako například Čína, popřípadě země EU, odkud očekává investice po dosažení bezpečnostní a politické stabilizace země. V dlouhodobém výhledu do roku 2017 by měl Pákistán udržovat zhruba stejnou úroveň HDP. Vzhledem k dospívání mladé generace do produktivního věku se počítá s nárůstem nezaměstnanosti o 2,5%. Při současném stavu energetiky se předpokládá menší nárůst průmyslové výroby a větší nárůst služeb, podíl zemědělství na tvorbě HDP bude setrvalý. Nová vláda, bude řešit problém předluženého Pákistánu, fiskální reformy a decentralizaci financí. Tyto změny by měly zpružnit finanční systém státu. Jak se podaří nové vládě přistoupit k balíku očekávaných reforem uvidíme v průběhu následujících měsíců.

Země je nadále postižena energetickou krizí s odhadovaným deficitem výroby elektrické energie 5 - 6 tisíc MW, který omezuje pákistánskou průmyslovou výrobu a vyvolává silné napětí ve společnosti. Tento deficit by měl být odstraněn v rámci 5-letého plánu nové energetické politiky.

Důležitou podpůrnou součástí domácí pákistánské ekonomiky se postupně stávají remittance pákistánské diaspory, které dosáhly v účetním roce 2011/2012 částku 14 miliard USD. V následujícím roce byla však částka o miliardu nižší. Pákistánská vláda tento trend podpořila založením společné iniciativy Státní pákistánské banky a Ministerstva financí Pákistánu, která spočívá ve zrychlení transferu remitancí ke spotřebiteli. V provincii Gilgit - Baltistán tyto převody přestaly být zpoplatňovány.

Výhled dalšího ekonomického vývoje i v případě celosvětové krize neovlivní chod státu, pouze se prohloubí ještě více sociální rozdíly. Pákistánská vláda učinila významný vstřícný krok k rozvoji obchodních vztahů s Indií schválením statutu Most Favored Nation pro Indii. Rozvíjí obchodní relaci s Tadžikistánem.

Export a import

Negativní saldo pákistánského zahraničního obchodu bylo a po dobu 5 let ještě bude způsobováno dovozem ropy, která slouží k výrobě elektrické energie v privátních elektrárnách. Do 5 let má dojít k zefektivnění těžby ropy a plynu na základě smlouvy s italským AGIP.

	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
vývoz v mld. USD (FOB)	19,12	19,67	22,78	23,93	24,52
dovoz v mld. USD (FOB)	31,75	31,21	31,21	40,78	44,95
saldo	-12,63	-11,54	-8,43	-16,84	-20,43

Vývoj pákistánské rupie

Hodnota pákistánské rupie (PKR) se v posledních dvou letech drží na hodnotě 97 - 99 PKR za 1 USD a 122 - 138 za 1 EUR. V současné době má armáda silný vliv na ekonomický chod země. Ve čele mnoha významných státních i privátních podniků stojí penzionovaní vysocí důstojníci pákistánské armády. Významná část finančních prostředků ze státního rozpočtu je spravována armádou.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

HDP	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
HDP(miliardy USD)	161	176	211	230	236
HDP (miliardy PKR)	12724	14837	18063	20654	22909
Růst HDP (%)	1,7	3,8	2,4	4,2	3,6
Příjem na hlavu (v USD)	2438	2514	2562	2857	2965

míra inflace (%)	17,8	13,3	12,2	13,8	6,5
zemědělství (změna v %)	4,0	0,6	1,2	3,1	3,3
průmysl (změna v %)	-3,6	5,5	3,0	3,4	3,5
služby (změna v %)	1,7	2,9	4,1	4,0	3,7
úrokové sazby	14,2	13,5	13,2	12,8	11,0
míra nezaměstnanosti (% p.a.)	5,8	5,5	5,7	5,6	6,2

 Zdroj: www.eiu.com; www.nbp.com.pk,

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Sektor/ subsektor tempo růstu (%)	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Výroba	-3,6	5,5	3,1	3,6	3,5
velkovýroba	-8,1	4,8	1,1	1,8	2,8
malovýroba	7,5	7,5	7,5	7,5	6,4
Těžba	-0,5	2,2	-1,3	4,4	7,6
Stavebnictví	-11,2	16,3	-7,8	6,5	5,2
Distribuce elektřiny a plynu	59,0	6,2	-7,2	-1,6	-3,2

 Zdroj: www.sbp.org.pk/stats/survey/index.asp

Podíl výroby na HDP byl v uplynulém finálním roce 13,2% a zaměstnal 13,8% všech pracovních sil. Textilní průmysl je nejdůležitější průmyslové odvětví, tvoří 25% z celkového průmyslu, ve kterém zaměstnává 40% všech průmyslových pracovních sil a tvoří 8% HDP. Pákistán je jedním z hlavních dodavatelů bavlněných textilních výrobků na světový trh – jeho podíl na světovém obchodu s bavlněnou přízí činí 30 % a 8 % na obchodu s bavlněnými oděvy.

položka	jednotky	2010-11	2011-12
bavlněná příze	tisíce tun	2939	2955
bavlněné šaty	milióny m2	1020	1023
cukr	tisíce tun	4169	4634
rostlinné oleje	tisíce tun	1092	1105
hnojiva	tisíce tun	5916	5978
cement	tisíce tun	28716	29557
chemikálie	tisíce tun	680	666

surové železo	tisíce tun	433	249
---------------	------------	-----	-----

Výroba hnojiv a zejména močoviny představuje jeden z klíčových vstupů pro pákistánské zemědělství. Bylo zde postaveno 9 výrobních závodů (1DAP, 3NP, 3SSP, 2CAN, 1NPK) s celkovou výrobou 8965 tisíc tun ročně. Závody však vyrábí jen 65% instalované kapacity. Výroba hnojiv je 2. největším spotřebitelem plynu po energetice. Výpadky plynu způsobují kromě snížení produkce také zvýšení ceny za vyrobenou tunu hnojiva.

Výroba cementu hraje v domácím průmyslu a stavebnictví významnou roli. Bylo instalováno 25 cementáren o celkové výrobní kapacitě 44,8 milionu tun cementu ročně.

Těžba surovin představuje velmi perspektivní odvětví. Pákistán byl obdařen velkými zásobami nerostných surovin, které jsou dosud těžebny velmi primitivními a zastaralými technologiemi. Většina území dosud nebyla prozkoumána. Těžba hlavních nerostných surovin je uvedena v následující tabulce:

surovina	jednotka	2010-11	2011-12	2012-2013	změna v%
uhlí	tuny	3 291 617	3 178 986	3 079 156	-3,1
zemní plyn	MMCFT	1 471 590	1 558 959	1 525 866	-2,1
surová ropa	JSB tisíce	24 041	24 573	28 462	15,8
chromit	tuny	148 034	179 203	161 045	-10,1
magnesit	tuny	4 908	5 444	5 949	9,3
dolomit	tuny	240 111	198 392	449 034	126,3
sádrovec	tuny	885 368	1 260 021	1 297 020	2,9
vápenec	tuny	32 020 996	35 016 411	38 756 783	10,7
sůl	tuny	1 953 711	2 135 760	2 104 986	-1,4
síra	tuny	27 645	25 560	18 162	-28,9
baryt	tuny	31 836	48 510	259 941	435,9
bauxit	tuny	9 033	30 223	48 958	62,0
kalcit	tuny	607	170	370	117,7
mastek	tuny	47 561	55 515	90 817	63,6
mramor	tuny	1 132 900	1 750 578	3 219 834	83,9
měď	tuny	15 672	17 931	15 758	-12,1
fosfáty	tuny	30 950	69 400	58 204	-16,1

V následujících letech je plánováno provést vyhledávání nerostných surovin na ploše 3 900 km². Hlavní pozornost bude věnována ložiskům uhlí. Největší ložiska nerostných surovin jsou situována v provincii Balúčistán.

4.4. Stavebnictví

Stavebnictví a bytová výstavba vytváří 2,3 % HDP a zaměstnává cca 7 % pracovních sil. Vzhledem k počtu obyvatel, vzniká každoročně požadavek na 570.000 nových bytových jednotek, reálný přírůstek však činí pouze 300.000. Vláda v tzv. „National Housing Policy“ deklaruje různé pobídky pro urychlení přílivu financí do stavebnictví (např. snížení úrokové míry na stavební půjčky ze 17-18 % na 7,5 až 8.0 %).

Velký stavební boom je zvláště markantní v hlavním městě, bytová zástavba expanduje již daleko za hranice města, v několikaletém časovém horizontu má být vystavěno v Islámábádu nové moderní mezinárodní letiště, které má však v současnosti velké zpoždění ve výstavbě. V okolí Islámábádu vzniká řada satelitních rezidenčních městeček, do jejichž výstavby investují Pákistánci žijící dlouhodobě v zahraničí.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Zemědělství je nosným pilířem pákistánské ekonomiky. K tvorbě HDP přizpívá 21,4% a jeho současný podíl na HDP vzrostl z 1,2 % v minulém roce na současných 3,1%. Zemědělství zaměstnává 45% průběžného obyvatelstva. Hlavním rysem pákistánského zemědělství je přetrvávání feudálních zvyklostí a rozsáhlých pozemků vlastněných statkáři (landlordy), kteří na nich nežijí a nechávají si půdu

obdělávat nájemní nemajetnou silou. Do současné doby nebyla implementována žádná pozemková reforma.

V pákistánském zemědělství jsou dvě důležité sklizně tzv. KHARIF (duben-červen a říjen-prosinec) sklízí se rýže, cukrová třtina, bavlna, kukuřice, fazole, hrách, proso, čirok obecný (též sorghum či jowar) a druhá sklizeň tzv. RABI (říjen-prosinec a duben-květen) sklízí se pšenice, cizrna, čočka, tabák, řepka, ječmen, hořčice. Hojnost sklizně je přímoúměrná dostatku vody.

Hlavní druhy pěstovaných plodin – objem produkce za období 2011- 2012:

- Pšenice 23,5 mil tun
- Rýže 6,2 mil. tun
- Cukrová třtina 58,0 mil. tun
- Bavlna 13,6 mil. tun
- Kukuřice 4,3 mil. tun

Ze zemědělské mechanizace jsou využívány hlavně traktory typu NH/Fiat, MF, Universal, Ursus.

4.6. Služby

Sektor služeb vykazuje ve fiskálním roce 2012 -2013 růst 3,7 %. Na celkovém HDP se podílí 57 %.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava:

Páteří pákistánského dopravního systému je silniční doprava. 96 % objemu přepravy zboží a 91 % objemu přepravy osob připadá na silniční dopravu, zbývajících 4 %, resp. 9 % na železniční a leteckou. Celková délka silničních komunikací je 259 197 km. Délka sítě hlavních rychlostních silničních spojů (highway, motorway) je 10 849 km, což je pouze 4,2 % z celkové délky pákistánských silnic, je však na nich uskutečňováno 90 % z celkové komerční přepravy v zemi.

Délka železničních tratí je 8.775 km (v současnosti v provozu 7.791 km) existují tři šíře rozchodu. Železnice je dosud ve státním vlastnictví, privatizovány byly jen nevýznamné obslužné tratě. Vláda se v roce 2013 zavázala k revitalizaci a modernizaci stovek lokomotiv a vlakových souprav, revitalizaci železničních tratí a oživila téměř 50 let starý projekt "Karachi Circular Railway". Nově dochází i k nárůstu železniční kontejnerové přepravy do Indie.

V Pákistánu existuje poměrně hustá síť civilního leteckého spojení včetně vysokohorských oblastí. Kromě státního přepravce Pakistan International Airlines (PIA) otevřela vláda sektor letectví též pro soukromé společnosti a v současnosti operují v Pákistánu dva soukromí dopravci -Shaheen Airlines a AirBlue. V současnosti se zvažuje výstavba nového letiště v hlavním městě Islámábádu formou BOOT (Build, Own, Operate and Transfer).

Kromě jediných dvou námořních přístavů Karáčí a Bin Kásim v provincii Sindh byla za významných investic ze strany Číny zahájena výstavba třetího přístavu Gvádar v Balúčistánu. Dostavba přístavu má však velké zpoždění.

položka	jednotka	2010-11	2011-12
počet automobilů na silnicích	miliony	10,4	11,5
kargo přijaté v přístavech	tisíce tun	41431	37875
výroba motocyklů a rikš	tisíce kusů	1638	1645
provozované mobilní telefony	miliony kusů	109	120
dovoz aut	tisíce kusů	676	1620

počet připojení internetu	miliony	1,4	2,1
---------------------------	---------	-----	-----

Telekomunikace:

V oblasti telekomunikací panuje v zemi otevřené konkureční prostředí. Licence jsou udělovány "Pakistan Telecom Authority" na provozování telekomunikačních služeb. Licence mobilním operátorům jsou udělovány na 15 let a každých 5 let má dojít k revizi této politiky. Oblast mobilních telefonních služeb zažila v posledních letech přelomový boom a v současnosti je na pákistánské trhu přítomno šest mobilních operátorů - Warid, Telenor, Instaphone, Zong, Paktel a Ufone. Počet uživatelů mobilních telefonů je uveden v tabulce výše. Vláda identifikovala rozvoj informačních technologií jako jeden z hlavních stimulů růstu ekonomiky a za poslední tři roky dochází k velkému rozvoji služeb v oblasti internetové služby dostupné ve všech větších městech a mnoha vesnicích Pákistánu.

Energetika:

Celkový instalovaný výkon pákistánských elektráren v období finančního roku 2011 - 2012 představuje 22 TWh - z toho 56,5 % připadá na státní společnost WAPDA (Water and Power Development Authority), 31,6 % pokrývají soukromí výrobci, tzv. IPP (Independent Power Projects), KESC (Karachi Electric Supply Corporation) 9,7 %. Podíl jaderné energie činí 2,3 %. Pakistan Atomic Energy Commission (PAEC) je zodpovědná za plánování, výstavbu a provozování jaderných elektráren. V současnosti provozuje jaderné elektrárny KANUPP a Chashma Nuclear Power Plant - jednotky C-1 a C-2, další dvě jednotky C-3 a C-4 každá o výkonu 340MW jsou plánovány na dokončení v roce 2017. Do roku 2030 by měl Pákistán rozšířit kapacitu výroby elektrické energie z jádra na 8800 MW.

Za posledních 5 let došlo u společnosti WAPDA k postupné změně poměru vodních a tepelných elektráren s procentuálním navýšením poměru ve prospěch vodních elektráren. V současnosti 36,3 % jí dodávané energie pochází z hydroelektráren a 63,7 % z tepelných elektráren. WAPDA hodlá v tomto trendu i nadále pokračovat. Země je postižena v oblasti energetiky druhotnou platební neschopností, která je postupně novou vládou od roku 2013 odstraňována. Tato situace komplikuje pákistánskou průmyslovou výrobu a vyvolává silné napětí ve společnosti, kdy domácnosti zůstávají dlouhé hodiny bez elektřiny. Nedostatek el. energie vyvolal v průběhu tohoto roku opakované občanské protesty a demonstrace, které se v několika případech zvrhly v rabování a vypalování úřadů elektroenergetických společností.

Nynější energetický mix Pákistánu je tvořen: 44% - plyn, 29% - ropa, 10% - uhlí, 1% - LPG, 16% - elektrická energie. Spotřeba elektrické energie se stále zvyšuje, v současnosti chybí na trhu generování elektrické energie 5000 - 6000 MW. Současné rezervy ropy jsou v Pákistánu odhadovány na 27 milionů barelů. Pákistán těží 66 tisíc barelů ropy denně. Díky masivní poptávce po ropě je dováženo 67 tisíc barelů ropy denně. Ropné produkty jsou dováženy hlavně z UAE, Saudské Arábie a Kuvajtu. Zásoby plynu v Pákistánu jsou 282 miliard kubických stop. V loňském roce byl zaznamenán nárůst těžby plynu o 6%. Hlavními hráči v těžbě plynu jsou pákistánské firmy OGDCL, PPL, Mari Petroleum Company Limited, italské ENI a australská BHP. Vláda se snaží v autodopravě propagovat ztlacený přírodní plyn CNG s cílem snížit znečištění ovzduší. Stejně tak je propagováno používání LPG, jeho dosavadní podíl na energetickém mixu je 0,5%. Pákistánská vláda podpořila řadu projektů na dovoz zkapalněného plynu (LNG) ze zahraničí po moři. Pákistán má velké zásoby uhlí a lignitu odhadovány na 175 miliard tun (Thar coal fields). Ročně jsou dováženy 4 miliony tun uhlí.

Pákistán chce řešit svou energetickou situaci celkovou restrukturalizací energetického sektoru. Za tímto účelem přijal pětiletý plán nazvaný Power Policy 2013, který by měl vyřešit výrobu, přenos a distribuci energie a hlavně tarify a platby za elektrickou energii a úhradu energetického dluhu. Pákistán v současnosti vyrábí 28 tisíc GWh z vodních elektráren a 44 tisíc GWh z tepelných elektráren. Hlavním spotřebitelem elektrické energie jsou domácnosti (30 000 milionů kWh) a průmysl (18 000 milionů kWh). Nová energetická politika podporuje stavbu dalších elektráren přes Private Power and Infrastructure Board (PPIB), Alternative Energy Development Board (AEDB). Je podporována výstavba elektráren na spalování biomasy a také vodní mini a mikro elektrárny.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Mezinárodní fórum "Přátelé demokratického Pákistánu" si dalo za cíl politicky podpořit demokratickou vládu Pákistánu a její aktivity v demokratizaci Pákistánu a boji proti extremistickým silám. Součástí jednání tohoto fóra byl i příslib finanční pomoci na rozvojové projekty v Pákistánu ve výši 5,2 mld USD.

Pákistán se v oblasti ekonomické, humanitární a vojenské pomoci objevuje mezi 5 na světě nejvíce dotovanými zeměmi ze strany světového společenství.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

mld. PKR	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Příjmy	2 007	2107	3478	3203	3592
Výdaje	2 877	2559	5268	3203	3592
Saldo	-870	- 452	-1790	0	0

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

mil. USD	2008/09	2009/2010	2010/11	2011/12	2012/13
běžný účet (balance)	-8.547	-3.060	-2700	-2980	-1028
kapitálový a finanční účet	3.608	3.942	4175	4720	4721
plat. balance	-4.649	730	1350	1740	1528

	2008/09	2009/2010	2010/2011	2011/12	2012/13
deviz.rezervy (mil.USD)*	13.971	17.921	20 941	16 440	12 996

*) součet rezerv ve zlatě a v devizách držených státní bankou (SBP)

Zdroj: www.sbp.org.pk

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Pákistánský zahraniční dluh a devizové závazky činily ke konci finančního roku 2012-2013 celkem částku 60,9 mld. USD (zdroj: www.eiu.com).

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní systém je z většiny privatizovaný, podíl soukromých bank činí cca 80 %. V bankovním sektoru působí jak domácí, tak i zahraniční banky.

Ze zahraničních bank jsou nejvýznamnější ABN AMRO Bank, American Express Bank, Ltd., Standard Chartered Bank, z pákistánských bank jsou nejvýznamnější Allied Bank of Pakistan, Askari Commercial Bank Ltd., Agricultural Development of Pakistan a Bank Al-Habib, Ltd.

Pákistánská vláda preferuje rovněž vytváření speciálních finančních institucí na podporu rozvoje malých a středních firem (Small and Medium Sized Enterprises, SMEs). Tato politika vedla k založení SME Bank, Khushali Bank a First Micro Finance Bank Limited; poslední dvě zmíněné poskytují úvěry mikrosektoru a jednotlivým obchodním společnostem.

Dále zde existují tzv. nebankovní finanční instituce - rozvojové finanční instituce a investiční banky.

V Pákistánu jakožto muslimské zemi zároveň existují instituce nabízející tzv. „islámské bankovníctví“ (financování na bázi profitu a ztráty, Korán zakazuje platit či požadovat úrok na vklady či půjčky).

5.5. Daňový systém

Pákistánský daňový systém tvoří:

- přímé - daň z příjmu
- nepřímé - clo, centrální spotřební daň, daň z obratu, kolkovné a daň z nemovitosti, která se vztahuje ke komerčním transakcím.

V Pákistánu jsou daně považovány za federální odvody. Federální vláda reguluje všechny přímé daně včetně daně z příjmu a nepřímé daně jako clo, centrální spotřební daň a daň z obratu. Provinční vlády však také vybírají daně - příjmy z půdy, daň ze zemědělského příjmu, daň z nemovitostí a další místní daně včetně místní daně z obratu.

Následující tabulka znázorňuje přehled daní:

Přímé daně:	
bankovní společnosti	38 %
veřejné společnosti	35 %
soukromé společnosti	37 %
daň z příjmu fyzických osob -	
rezidentní a nerezidentní jedinci	7,5 % – 35 %
Nepřímé daně:	
daně vybírané srážkou (withholding tax)	
- „- z úroku z cenných papírů	20 %
- „- se zisku či z debetu na bankovních účtech/fin. splátkách	10 %
- „- z poplatků za technické služby	15 % z hrubého poplatku
- „- z tantiém (royalty)	15 % z hrubé tantiémy
- „- z poskytovaných služeb (rendered services)	5 %
realizace kontraktů	
a) s hodnotou nepřesahující 30 mil. PKR	5 %
b) s hodnotou přesahující 30 mil. PKR	6 %
c) na dodávky zboží	3,5 %
- „- týkajících se zisku či úroku z obligací, certifikátů, atd.	10 %
- „- týkajících se komise či makléřství	5 %
Daň z obratu	
tato daň je uložena v oblastech importu a výroby	15%
dodávky „registrované osoby registrovaným osobám“	15 %
dodávky „registrované osoby neregistrovaným osobám“	18 %
na specifikované položky /uvedené v SRO389(1)2001 dt.18-6-2001/	20 %
Turn over Tax	2 %

Další podrobnější informace je možno nalézt na:

Federal Bureau of Revenue: www.cbr.gov.pk

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

<i>v mil. USD</i>	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Vývoz	15.981	21 463	25 862	20 112	24 520
Dovoz	26.775	32 879	39 016	36 017	44 950
Saldo	-10.794	-11 416	-13 154	-15 905	-20 430

Zdroj: State Bank of Pakistan <http://www.sbp.org.pk> , www.eiu.com

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Teritoriální struktura exportu miliardy EUR a v (%)

	Země	2012
01	EU27	3,6 (14,4%)
02	USA	2,7 (10,8%)
03	China	2,2 (8,8%)
04	UAE	1,7 (7,0%)
05	Afganistan	1,7 (7,0%)
06	Korejská rep.	0,5 (2,2%)
07	Saudi Arabia	0,5 (2,2%)
08	Indie	0,4 (1,6%)
09	Turecko	0,4 (1,6%)
10	Iran	0,4 (1,6%)

Zdroj: EU DG Trade Statistics - trade.ec.europa.eu

Teritoriální struktura importu (%)

	Země	2012
01	China	7,9 (14,0%)
02	Saudi Arabia	4,8 (8,8%)
03	UAE	4,7 (8,7%)
04	EU27	4,2 (7,6%)
05	Kuwait	2,5 (4,5%)
06	Malaysia	1,6 (2,9%)
07	India	1,5 (2,7%)
08	Japan	1,4 (2,6%)
09	Iran	1,3 (2,4%)
10	USA	1,3 (2,4%)

Zdroj: EU DG Trade Statistics - trade.ec.europa.eu

6.3. Komoditní struktura

Komoditní struktura exportu v milionech USD a v (%)

Hlav.komodita	2008/2009	2009/2010	2010/11	2011/12	2012/13x
sur. bavlna	68,2(0,9)	163,6(1,8)	311,6(2,7)	413,9(3,8)	490,5(4,3)
bavl.textil	1530,3(19,9)	1509,3(17,1)	2242,5(19,9)	2181,5(19,9)	2201,2(19,5)
bavl.tkaniny	878,1(11,4)	1207,6(13,7)	1882,7(16,3)	1634,0(14,9)	1741,8(15,4)
plete.zboží	1359,9(17,7)	1478,6(16,8)	1971,4(17,0)	1766,8(16,1)	1876,2(16,5)
ložní prádlo	1361,0(17,7)	1461,9(16,6)	1785,9(15,4)	1551,0(14,1)	1622,3(14,3)
vlněné koberce	111,5(1,4)	111,1(1,3)	110,3(1,0)	101,1(0,9)	105,8(0,9)
kůže	233,9(3,0)	286,9(3,3)	397,4(3,4)	398,4(3,6)	397,5(3,5)
ryže	1547,6(20,2)	1833,7(20,8)	1846,7(15,9)	1844,0(16,8)	1845,2(16,3)
ryby,rybí výrobky	184,6(2,4)	190,4(2,1)	253,1(2,2)	285,9(2,6)	260,4(2,3)
ovoce a zelenina	183,0(2,3)	302,4(3,4)	478,9(4,1)	483,2(4,4)	481,1(4,2)
sportovní potřeby	213,9(2,8)	250,2(2,8)	282,0(2,4)	302,4(2,7)	290,5(2,5)

x - odhad

Komoditní struktura importu v milionech USD a v (%)

Hlav.komodita	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13x
stroje,trans.zařízení	6260,1(25,9)	6168,9(24,2)	6393,9(21,1)	6999,9(19,2)	7015,1(18,1)
výrobky,spotř.zboží	2716,8(11,2)	2949,7(11,6)	3693,2(12,2)	4825,0(13,2)	5024,3(13,0)
potraviny,zvířata	1834,1(7,6)	1410,1(5,5)	2141,3(7,1)	1795,5(4,9)	1847,2(4,8)
chemikálie	4098,1(16,9)	4922,2(19,3)	5289,9(17,5)	6378,2(17,5)	6489,1(16,8)
ropy,plyn,suroviny	7971,9(33,0)	8836,5(36,7)	10847,6(35,8)	14201,7(38,9)	15890,9(41,2)
oleje a tuky	1243,2(5,1)	1209,7(4,7)	1901,3(6,3)	2287,3(6,2)	2309,3(5,9)

x - odhad

Zdroj: www.commerce.gov.pk, www.pbs.gov.pk

6.3.1 Obchod s EU

EU je jedním z největších obchodních partnerů Pákistánu. V kalendářním roce 2012 představoval vzájemný obchodní obrát 8,2 miliard Euro s vyrovnaným obchodním saldem.

Přehled obchodní výměny EU27 s Pákistánem (v miliardách EUR)

položka	2008	2009	2010	2011	2012
dovoz z Pákistánu	3,6	3,3	3,8	4,6	4,1
% z EU27total	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2
export do Pákistánu	3,9	3,6	3,7	3,7	4,1
% z EU27total	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
balance	0,3	0,3	-0,1	-0,9	0,0

Přehled obchodní výměny jednotlivých států EU s Pákistánem (v tisících EUR):

Import	2011	2012	Export	2011	2012
Austria	24 337	37 925	Austria	159 821	85 042
Belgium	221 376	297 500	Belgium	218 024	300 221
Bulgaria	6 317	11 451	Bulgaria	27 438	12 373

Cyprus	5 701	3 167	Cyprus	3 019	4 895
Czech Republic	28 595	43 593	Czech Republic	24 635	25 592
Denmark	51 232	67 794	Denmark	48 981	63 727
Estonia	7 325	7 142	Estonia	1 312	11 539
Finland	14 229	22 208	Finland	94 337	53 388
France	278 492	355 331	France	363 912	481 673
Germany	589 453	848 758	Germany	782 948	855 323
Greece	50 781	34 461	Greece	31 291	46 484
Hungary	11 382	9 696	Hungary	15 211	29 974
Ireland	33 876	40 197	Ireland	28 391	25 698
Italy	402 239	428 566	Italy	685 911	400 563
Latvia	1 542	2 967	Latvia	1 990	3 623
Lithuania	8 917	14 691	Lithuania	42 170	13 158
Luxemburg	241	337	Luxemburg	3 185	9 077
Malta	1 082	1 950	Malta	456	335
Netherlands	281 679	313 769	Netherlands	381 620	292 387
Poland	44 861	54 717	Poland	55 791	61 155
Portugal	89 864	61 290	Portugal	18 856	13 945
Romania	16 685	22 288	Romania	47 443	15 287
Slovakia	13 801	15 163	Slovakia	28 223	22 673
Slovenia	7 530	10 997	Slovenia	15 767	11 496
Spain	298 539	372 538	Spain	98 830	153 163
Sweden	68 969	88 554	Sweden	189 600	163 363
United Kingdom	791 514	899 114	United Kingdom	592 600	639 807

Zdroj: Statistický úřad EU Eurostat: <http://exporthelp.europa.eu>
 (Trade - Exporthelpdesk - Statistics)

ČS EU27 importuje z Pákistánu tyto hlavní komodity (10 hlavních komodit): TDC11- textil a textilní výrobky, TDC08-surové usně, kůže, srstěné kůže, TDC02-zeleninové výrobky, TDC20-bytové doplňky, výrobky, TDC15-kovy, TDC18-optické, měřicí, přístroje, TDC04-upravené potraviny, nápoje, TDC12- obuv, čepice, deštníky, slunečníky, turistické hole, TDC01-živočišné produkty, TDC07-výrobky z plastů a gumy.

ČS EU27 exportuje do Pákistánu tyto hlavní komodity (10 hlavních komodit): TDC16-stroje, mechanická a elektrická zařízení, TDC06-chemické výrobky, TDC15-barevné kovy, TDC05-minerální produkty, TDC18-optické, měřicí přístroje, TDC11-textil a textilní výrobky, TDC07-výrobky z plastů a gumy, TDC10 - dřevo a celulóza, TDC17-dopravní prostředky, letadla, lodě, TDC04-upravené potraviny, nápoje.

6.4. Dovození podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Pákistánský zahraniční obchod je téměř plně liberalizován; u pákistánských vývozců i dovozců se vyžaduje pouze registrace. Dovozy jsou mírně omezeny existencí Restricted List a Negative List, což jsou nepřilíživé seznamy položek, u nichž se vyžaduje splnění některých podmínek (Restricted) či jejichž dovoz je zcela zakázán (Negative). Omezení je dále uplatňováno u dovozu zboží izraelského původu. Velmi specifickou oblastí byly obchodní vztahy s Indií. Zde došlo v říjnu 2011 k významnému pozitivnímu posunu, kdy Pákistán přiznal Indii statut MFA a dochází k neutrálnímu nárůstu obchodní výměny mezi oběma zeměmi. Celní tarify byly v posledních letech zredukovány a výše stávajících tarifů byla snížena. Současné sazby činí 5 %, 10 %, 15 %, 20 % či 25 % maximálně, s výjimkou automobilového průmyslu, který je chráněn tarify od 75 % do 125 % v závislosti na velikosti vozidla (či na objemu motoru). V praxi mohou při dovozních procedurách vzniknout dosti velká zdržení. I přesto, že úřady se snaží maximálně snížit dobu proclení dovozu, ve srovnání s mezinárodními standardy jsou importní procedury stále velmi pomalé.

6.5. Ochrana domácího trhu

Uskutečňuje se prostřednictvím celních sazeb, ale i netarifními opatřeními - např. zákaz výstavby nových cukrovarů a cementáren s dováženými technologiemi.

6.6. Zóny volného obchodu

Od roku 1980 existuje Export Processing Zone Authority. Krátce po jejím zřízení vznikla první zóna v Karáčí (Karachi Export Processing Zone), v lednu 1997 byla otevřena Sialkot Export Processing Zone a schváleno bylo zřízení zón v Láhauru, Rávalpindí a Pešávaru. Zvažuje se otevření dalších zón v Multánu a Kvétě. V plánu je i otevření speciální zóny volného obchodu pro obchodníky z ČLR v oblasti přístavu Gvádar.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

a) platné smlouvy a dohody

- Memorandum of Understanding o spolupráci Hospodářské komory ČR a Federace pák. obchodních a průmyslových komor (FPCCI), 9.5.2007, Islámábád

b) smlouvy v jednání

- V současné době probíhá projednávání nového textu dohody mezi Českou republikou a Pákistánskou islámskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic, v souvislosti s návazností na evropskou legislativu.
- Dohoda o zamezení dvojímu zdanění - česká a pákistánská strana zahájily expertní jednání o uzavření dohody v dubnu 2008. V říjnu 2012 proběhlo 2. kolo expertních jednání v Praze, kterého se za pákistánskou stranu zúčastnili zástupci Federal Board of Revenue of Pakistan z oddělení Inland Revenue Policy a International Taxes. Smlouvu se podařilo dojednat a odparafovat. Následně se očekává podpis smlouvy a její ratifikace.

7.2. Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

tis. USD	Vývoz	Dovoz	Obrat	Saldo
2008	132266	86 229	218495	46037
2009	85407	56144	142151	28663
2010	34742	81811	116535	-47086
2011	35744	105272	141016	-69527
2012	33512	93251	126763	-59739
2012(I-VII)	18594	55043	73592	-36494
2013(I-VII)	24370	63807	88177	-39437

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Přehled komoditní struktury českého vývozu dle nomenklatury SITC (hlavní položky)

Zboží	Název zboží
84	Reaktory, kotle, přístroje, nástroje mechanické
48	Papír, karton, lepenka a výrobky
85	Přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku, TV, obrazu
90	Přístroje optické
93	Zbraně střelivo
73	Výrobky ze železa
32	Výtažky taniny, barvy, pigmenty
63	Výrobky textilní, jiné oděvy
39	Plasty

29

Výrobky chemické organické

*Zdroj: webová stránka Celní správy ČR***Přehled komoditní struktury českého dovozu dle nomenklatury SITC(hlavní položky)**

Zboží	Název zboží
62	Oděvy doplňky oděvní jiné než pletené
63	Výrobky textilní, jiné oděvy
52	Bavlna
61	Oděvy doplňky oděvní pletené háčkované
42	Výrobky kožené sedlářské
39	Plasty
55	Vlákna střížová chemická
64	Obuv kamaše apod.
57	Koberce
95	Hračky

Zdroj: webová stránka Celní správy ČR

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Pákistán je země, která se průmyslově teprve rozvíjí, trh se vyznačuje velkou absorpční schopností při nízkých cenách zboží. Obchodní příležitosti pro české firmy je možné vyhledávat v řadě oborů od spotřebního zboží, přes kusové dodávky až po investiční celky. Aktuální v současné době jsou dodávky pro energetiku (tepelné, vodní a větrné elektrárny, těžební zařízení), chemie, farmacie, papírenské výrobky, sklo, automobilový průmysl. Vstupem naší země do EU se ČR se dostala do „zájmové skupiny, která pro Pákistán představuje jednu z priorit (politicky a ekonomicky)". ČR může jako členská země těžit z nástrojů prosazování vlivu EU v Pákistánu. Pákistán projevuje standardní zájem o hospodářskou spolupráci, daleko více na úrovni jednotlivých podniků a především obchodních společností než na úrovni vládní. Oblastí potenciálního zájmu vládních struktur Pákistánu je v oblasti speciálu a energetiky. Pákistán má velký zájem o dodávky technologií na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (voda, slunce vítr) a také technologií na podzemní zplyňování povrchové netěžitelného uhlí - lignitu a následné výroby elektrické energie.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

ČR nemá v Pákistánu žádnou významnou investici. Nejvýznamnější investiční aktivitou českého subjektu v Pákistánu byla do konce roku 2012 účast a.s. Moravské naftové doly Hodonín /MND/ na nález významného ložiska zemního plynu v chajpúřském distriktu provincie Sindh. MND zde podnikala společně s firmou OMV, Agip, PPL a GHPL. Byla podílníkem využívání ložiska zemního plynu Sawan, kde byla držitelem 7,89 % licenčních práv Petroleum Concession Agreement for the South-West Miano Block (SW-Miano). Společně s těmito investicemi byly také prodána práva MND v partnerství s pákistánskými státními společnostmi Mari Gas a PPL na provádění průzkumu dalších plynových a naftových ložisek v provincii Balúčistán. Výnosy z těžby ropy, plynu a barevných kovů v Pákistánu obecně o několik řadů převyšují výnosy z dodávek například investičních celků, a proto by tomuto sektoru měla být z české strany i následně věnována pozornost.

Bývalý ČKD Export (původní Škodaexport) ve spolupráci s Českou exportní bankou realizoval v pákistánském Balloki 225 MW projekt paroplynové elektrárny v celkové hodnotě 147 mil. USD a 225 MW paroplynové elektrárny v oblasti Murídke v celkové hodnotě 150 mil. USD. Obě elektrárny jsou v provincii Pandžáb. Z dalších společností aktivně působících v Pákistánu v oblasti exportu lze uvést společnosti Strojimport, ČKD Blansko, Tradimex, Sigma Lutín. České firmy jsou aktivní i v oblasti speciálu. V srpnu 2012 podepsala firma Wikov Wind předběžnou dohodu o dodávce soustavy větrných elektráren o celkovém výkonu 100 MW a v září firma Vítkovice předběžnou dohodu na výstavbu ocelárny

v Karáči. Z dalších firem zde dlouhodobě úspěšně podniká Aero Trade, Česká zbrojovka, Ompinol, Vítkovice Group a Sellier a Bellot.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Pákistánské firmy mají zájem o kontakty na české subjekty vyrábějící především strojírenské výrobky, chemikálie, generátory, výrobky papírenského průmyslu, zdravotnické nástroje a přístroje, apod. ZÚ zaznamenal zájem o zařízení do oceláren a válcoven plechu a výstavbu energetických projektů – vodní elektrárny, elektrárny na tuhá paliva.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

V souvislosti s ničivým zemětřesením v říjnu 2005 poskytla ČR Pákistánu humanitární pomoc v celkové výši 110 mil Kč. V oblastech postižených zemětřesením byly aktivní dvě nevládní organizace – Člověk v tísni (ČvT) a ADRA, které realizovaly ve městě Bágħ v Ázád Kašmíru projekty výstavby škol z prostředků humanitární pomoci ČR. ČvT byla ve stejném místě realizátorem dalších projektů, které byly zaměřené na psychosociální pomoc lidem z postižených oblastí a odpadové hospodářství a byly financovány z dalších zdrojů. V červnu 2007 uzavřel ZÚ Islámábád smlouvu s ČvT na realizaci výstavby objektu pro administrativu místní samosprávy ve městě Bágħ. Tento projekt v hodnotě 500 000 Kč byl financován z rezervního fondu rozvojové spolupráce ČR. V Pákistánu je aktivní i další česká NGO – Czech Hospital – která realizuje projekt zdravotnického centra v oblasti Baltistán. V roce 2009 vláda ČR vyčlenila částku 10 mil. Kč na pomoc pák. přesídlencům, kteří byli v důsledku bojů nuceni opustit své domovy v provincii NWFP a kmenových oblastí FATA. Částka byla využita skrze mechanismus UNHCR a UNICEF. V roce 2010 vláda ČR přispěla částkou 4 mil. Kč na obnovu oblastí postižených ničivými povodněmi, jejímž realizátorem se na základě výběrového řízení stala společnost Člověk v tísni. Člověk v tísni v souvislosti s povodněmi 2010 realizuje v provincii Chajbar Pachtuchva a Paňdžáb další projekty v hodnotě cca 90 mil. Kč financované z dalších zdrojů.

Rok	Částka (Kč)	Typ pomoci	Specifikace (realizátor)
2005	110 000 000	humanitární	zemětřesení - působení záchranného/ zdravotnického týmu, výstavba škol, zdravotnických jednotek (ČvT, ADRA)
2007	496 203	rozvojová	malý lokální projekt - výstavba budovy lokální administrativy (ČvT)
2007	1 613 599	rozvojová	spolufinancování projektů EC, projekt odpadového hospodářství (ČvT)
2008	865 000	rozvojová	spolufinancování projektů EC, projekt odpadového hospodářství (ČvT)
2009	5 000 000	humanitární	UNHCR - pomoc civilním osobám postiženým ozbrojeným konfliktem
2009	5 000 000	humanitární	UNICEF - pomoc civilním osobám postiženým ozbrojeným konfliktem
2010	998 000	rozvojová	Trilaterální projekt - Czech Hospital, Arandu, Gilgit-Baltistán
2010	4 000 000	humanitární	povodně - ČvT
2010	5 000 000	humanitární	povodně - IOM
2010	5 000 000	humanitární	povodně - české nevládky
2010	30 000 000	humanitární	povodně - humanitární lety NATO - SALIS

2011	600 000	humanitární	"Czech Hospital" Obnova přístupových cest, mostů v regionu Arandu
2011	3 000 000	humanitární	ZÚ Islámábád ve spolupráci s místními firmami a PiN
2011	3 125 000	humanitární	Zlepšení životních podmínek a zdrojů obživy KPK - CHARITA
2011	3 500 000	humanitární	Obnova obydlí a zdrojů pitné vody po záplavách, Sind - PiN
2011	400 000	rozvojová	Omezení otrocké práce v zemědělství, Karakoram - CZ Hospital
2012	1 800 000	humanitární	Stavba přístřeší pro povodněmi postižené obyvatele Sindu - PiN
2012	280 000	rozvojová	Rozšíření a oprava školy Gilgit-Baltistán - CZ Hospital
2012	2 720 000	humanitární	Obnova komunit a škod po přírodních katastrofách a válečných konfliktech - IOM
2012	640 000	humanitární	Obnova hygienických a zdravotnických zařízení po lavinách - CZ Hospital
2013	490 000	rozvojová	Osvětový projekt "Dětsví a naděje" proti polévání kyselinou - Acid Survivors

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Bilance vzájemné výměny služeb a struktura exportu a importu služeb

V případě Pákistánu není vzhledem k zanedbatelné výměně v oblasti služeb dostupná statistika běžného účtu platební bilance u ČNB.

České firmy působící v oblasti služeb a zájem českých firem o poskytování služeb v teritoriu

Ze strany českých firem je zájem poskytovat služby v oblasti geologického průzkumu, IT, školení odborníků v oblasti těžby a dobývání ložisek nerostných surovin.

Poptávka po českých službách

ZÚ Islámábád zaznamenal zájem o studium na českých vysokých školách. Zájem je o magisterské a doktorské studium.

Překážky a bariéry bránící českým poskytovatelům služeb proniknout na trh

Špatný obraz o bezpečnostní situaci v Pákistánu.

Perspektivy českých firem v oblasti služeb

Povědomí v nejvyšších, západně vzdělaných vrstvách pákistánské společnosti o ČR jako atraktivní turistické destinaci vytváří možnosti v oblasti turistického ruchu, lázeňství a rehabilitace. Pákistán usiluje o rozšíření turistické infrastruktury a především pro zahraniční vysokohorské turisty a horolezce hornaté

regiony severního Pákistánu představují oblíbený cíl a pro firmy z oblasti cestovního ruchu zajímavý prostor pro uplatnění zkušeností.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Čeští občané pracující v Pákistánu jsou zaměstnávání zahraničními firmami na základě kontraktu a také jsou zaměstnání v pákistánských soukromých firmách. Podmínky pro zaměstnání jsou podobné britskému právnímu systému, který byl do pákistánské legislativy převzat a částečně upraven. Je nutno splnit vízové povinnosti.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Distribuční a prodejní kanály lze označit za standardní, obvyklé v jakékoliv tržní ekonomice pro daný druh zboží. Příznačný je vysoký počet transakcí uskutečněných prostřednictvím tzv. indentorů (provizních agentů). Najít výkonného partnera je nesnadné - doporučuje se kontaktovat některou z obchodních komor, či subjekt, který již na trhu působí. ZÚ Islámábád doporučuje postupovat při výběru obchodního partnera na pákistánské straně velmi pečlivě, vybranou firmu si dobře prověřit. Pákistánské firmy, i řádně registrované, často využívají předstíraných obchodních aktivit k ilegální migraci do Evropy.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

V případě, že česká firma není na pákistánském trhu fyzicky zastoupena prostřednictvím kanceláře či společného podniku, je existence místního zástupce nezbytnou podmínkou působení na trhu. Zaměstnávání místních sil je pro provoz reprezentace nezbytností a není nijak zvlášť upraveno.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Žádost se předkládá Ministerstvu vnitra prostřednictvím Board of Investment. K žádosti se připojuje:

- firemní dopis, podrobně popisující zamýšlenou činnost
- platné pobytové vízum
- policejní registrace k pobytu
- pracovní povolení

Vznik společného podniku má zvláštní právní úpravu.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Aplikují se všechny běžné způsoby včetně Internetu. V zemi se pořádají středně velké výstavní akce. Institucí, umožňující kontakty pákistánských producentů a obchodníků s cizinou, je Trade Development Authority of Pakistan s hlavním sídlem v Karáčí, v jehož čele stojí předseda v hodnosti ministra.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Standardní podle právního řádu odvozeného od právního systému Velké Británie. Nelze-li se sporu vyhnout perfektním smluvním zajištěním, doporučuje se rozhodně mít v kontraktu právo ČR a řešení sporu mimo Pákistán. Trade Development Authority of Pakistan nově zřídila v rámci své organizace mechanismus na řešení obchodních sporů mezi zahraničními a pákistánskými subjekty. ZÚ Islámábád nemá doposud žádné zkušenosti s tímto mechanismem.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Veřejné zakázky jsou zadávány formou tendrů. Pokud se ZÚ dozví o tendru, informuje relevantní instituce v ČR. Podle místní legislativy nemůže ZÚ tendrové materiály pro jednotlivé firmy zakoupit. Vhodné je, aby měl účastník tendru místního prostředníka.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Pákistánský trh je výrazně cenově orientovaný. Působení na něm je navíc podmíněno znalostí celé řady specifíků, m.j. i náboženského charakteru státu. Rozhodně však nepředstavuje pro českého partnera trh s vyšší mírou rizik, než je v obdobných zemích obvyklé.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Pákistán je členem WIPO (World Intellectual Property Organization) a signatářem tří mezinárodních úmluv:

- WIPO Convention (1977)
- Berne Convention (1948, Literary and Artistic Works)
- Paris Convention (2004, Industrial Property)

Pákistán přesto nadále výrazně zaostává ve všeobecném světovém trendu co se týče přijmutí dalších zásadních mezinárodních úmluv v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví.

Pákistán patří mezi přední země, kde ve velkém měřítku dochází k zásadnímu porušování práv duševního vlastnictví. V zemi se produkuje velké množství pirátských kopií filmů, hudby, softwaru a kopií značkového oblečení, bot, kosmetiky, outdoorového vybavení, hodinek, atd. Dlouhodobá kritika tohoto zhoršujícího se stavu a tlak mezinárodního společenství a předních světových organizací monitorujících porušování práv duševního vlastnictví (IFPI - International Federation of the Phonographic Industry a USTR - United States Trade Representative) vyústily v roce 2005 v několik administrativních kroků ze strany pákistánské vlády:

- založení státního úřadu IPO (Intellectual Property Organisation), který ústředně koordinuje snahy o zlepšení situace v oblasti duševního vlastnictví
- posílení policejních pravomocí v aktivitách zaměřených na potírání pirátství
- posílení a rozšíření aktivit pák. celní správy

I přes tyto pozitivní kroky zůstává situace v oblasti dodržování a ochrany práv duševního vlastnictví a jejich povědomí velmi špatná.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Používané platební podmínky jsou standardní, používané celosvětově, platební morálka v Pákistánu je relativně dobrá, liší případ od případu podle kvality partnera jako v kterémkoliv jiném teritoriu. Při platebním styku ZÚ Islámábád doporučuje provádět platbu přes dokumentární akreditiv. Velmi častá je platba šeky.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Pravidelné mezinárodní výstavy v Karáčí:

- POGEE - energetika
- IGATEX - textilní stroj
- ITCN Asia - informační technologie
- TEXTILE ASIA - mezinárodní výstava textilních strojů, apod.
- IDEAS - důležitá výstava zbrojařského průmyslu
- EXPO Pakistan - spotřební zboží

Pravidelné mezinárodní výstavy v Lahore:

- MEGATECH - oděvní stroje, oděvy, textil
- BUILDPAKISTAN - stavební
- 3P- PLAST, PRINT and PACK - výroba plastů, plasty, tiskařské reklamní stroje , reklama, balící stroje
- IFCE - metalurgický veletrh

9. Investiční klima

Nová investiční politika Pákistánu, publikovaná na webových stránkách pákistánského Board of Investment si vytkla za cíl stále více liberalizovat investiční politiku, snižovat náklady na podnikání a vytváření zvláštních ekonomických zón (Special Economic Zones - SEZs).

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Investiční klima je pro české firmy pozitivní. V rámci liberalizačního procesu uvolnil Pákistán počátkem devadesátých let prakticky zcela vstup na trh pro zahraniční investory. Ti mohou mít stoprocentní účast ve většině oborů bez potřeby místního partnera, se zajištěnou plnou repatriací kapitálu. Byl odstraněn strop na platby tantiém (royalties) a technických poplatků (technical fees), stejně jako zjednodušena procedura pracovních povolení pro zahraniční manažery a techniky. Počet odvětví, vyžadujících účast státu, byl zredukován na čtyři: zbraně a munice, výbušniny, radioaktivní materiály a tisk cenin. Jakožto součást integrované strategie na podporu investic byl rovněž přijat souhrnný program radikálních ekonomických reforem zahrnující liberalizaci, privatizaci a deregulaci, který má přeměnit pákistánskou ekonomiku na „plně tržně orientovanou“. Na podporu pákistánské ekonomiky zahájilo USA společně s Pákistánem pětiletý program budování "Reconstruction Opportunity Zones", které by měly být zárodkem stabilních prosperujících oblastí v zemi. USA jsou stále největším finančním zahraničním donorem pro Pákistán. Více informací o investicích a podnikání v Pákistánu lze nalézt na webu: www.pakboi.gov.pk

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Odvětvová struktura přímých zahraničních investic (v mil. USD)

Ekonomická skupina	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
ropa a plyn	775,0	740,6	512,2	612,8	559,6
finanční busines	707,4	163,0	246,9	56,4	314,2
textil	36,9	27,8	25,0	30,3	10,0
obchod	166,6	117,0	53,0	25,3	5,7
stavebnictví	93,4	101,6	60,8	71,8	46,0
energetika	130,6	120,6	155,8	84,9	28,4
chemie	74,3	112,1	30,5	96,3	47,6
doprava	93,2	132,0	104,6	17,4	44,1
IT telekom	879,1	291,0	34,1	315,3	385,7
ostatní	763,4	586,3	418,9	302,5	872,6
Celkem	3719,9	2150,8	1573,6	812,6	1447,3

Zdroj: Ministerstvo financí - Pákistán - <http://www.pakboi.gov.pk/foreign-invest.htm>

Příliv čistých zahraničních privátních investic (teritoriální struktura, v mil. USD)

mil. USD	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/13
Země					
USA	869,9	468,3	238,9	233,0	223,0
UK	263,4	294,6	208,1	142,8	632,3
UAE	178,1	242,7	284,2	36,6	19,9
Germany	76,9	26,8	21,2	28,2	5,0
Hong Kong	156,1	9,9	125,6	80,3	242,6
Norway	101,1	0,4	48,0	275,0	258,4
Japan	74,3	26,8	3,2	22,8	30,7
Switzerland	227,3	170,6	47,2	127,1	149,0
Saudi Arabia	-92,3	133,8	6,5	20,2	3,2

China	101,4	3,6	47,4	120,9	90,6
Others	1 964,2	1 018,1	631,6	290,7	283,6
Total	3 719,9	2 150,8	1573,6	812,6	1447,3

Zdroj: Ministerstvo financí - Pákistán - <http://www.pakboi.gov.pk/foreign-invest.htm>

9.3. České investice v teritoriu

ČR nemá od roku 2013 v teritoriu žádné výnamné investice. Nejvýznamnější investiční aktivitou českého subjektu v Pákistánu byla účast a.s. Moravské naftové doly Hodonín popsána v kapitole 7.5.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Pákistán má velký zájem o zahraniční investice především do sektoru energetiky, který je pro zemi limitujícím faktorem jejího ekonomického rozvoje. Dále do těžby energetických surovin jako je ropa, plyn, hnědé uhlí a lignit. Nově se v roce 2012 podařilo českým firmám zapojit do dodávek větrných elektráren, které mají velkou perspektivu hlavně podél pobřežního pásu Indického oceánu. Odhadovaná kapacita pro větrné elektrárny je 50 tisíc megawatů instalovaného výkonu. Pákistán stále nabízí zahraničním investorům investice do vodních elektráren. Z důvodu nejisté garance zaplacení vyrobené elektrické energie však zahraniční investoři váhají. Nově se otevírají možnosti pro instalaci geotermálních energetických zdrojů. Stabilními investory v Pákistánu zůstávají USA, Velká Británie, následují UAE, Čína a Japonsko.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Specifické překážky, jež by znevýhodňovaly ČR v investicích v Pákistánu, nejsou známy.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Po parlamentních volbách 2013 a ustavení nové vlády, vyhlásil v srpnu 2013 premiér Nawaz Sharif novou energetickou politiku 2013, která by měla stabilizovat dosavadní špatný stav energetiky, natsartovat domácí průmyslový rozvoj a přilákat zahraniční investory do energetiky a průmyslu. Vzhledem k poklesu mezinárodních investic do Pákistánu je cílem regionů přilákat více zahraničních investic v roce 2013 - 2015. Cílem pákistánské vlády je navyšovat počet Pákistánců pracujících v zahraničí, tak aby objem remitancí vzrostl nad 14 miliard USD dosažených v roce 2011/2012. Příliv remitancí totiž v roce 2012/2013 poklesl o 1 miliardu. Pákistán chce v roce 2013 zlepšit ekonomickou spolupráci s Indií, která byla zastavena začátkem roku 2013 pohraničním konfliktem. Mělo by dojít k rozvoji vzájemných investit jak v oblasti výměny zboží, tak energetiky (společná výstavba plynovodů TAPI a Irán - Pákistán - Indie). V roce 2013 je předpokládán pokles HDP Pákistánu na 3% avšak v roce 2014 nárůst o 5%. Je předpokládána stagnace růstu vzhledem k blížící se celosvětové hospodářské krizi, která bude mít dopad na prodej pákistánských surovin a výrobků do Evropy a USA. Současnou ekonomickou situací by v roce 2014 mohl negativně ovlivnit masový příliv uprchlíků z Afganistánu. Uprchlíci z Afganistánu se usazují hlavně v regionech kolem Pešaváru, kde dochází k nárůstu nezaměstnanosti a kriminalitě.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Pákistánská vláda se v rámci programu MMF zavázala k plošnému zavedení daně DPH počínaje 1.7. 2010. Tento slib však dosud splněn nebyl a v roce 2013 stále trvá v Pákistánu stand-by arrangement ze strany MMF. Nad další spoluprací mezi Pákistánem a MMF nyní visí otazník. Současná vláda se namísto toho snaží s MMF vyjednat nahrazení DPH zavedením tzv. RGST (Reformed General Sale Tax), reformované a již platné daně GST, která by se měla vztahovat na všechny služby a zboží a v praxi tak naplnit funkci DPH. Podobný krok by měl být z pohledu pákistánské vlády politicky schůdnější. Další reálná jednání s MMF však pravděpodobně povede až nová vláda v roce 2013. Došlo ke snížení celních sazeb se zeměmi v rámci SAFTA a byla významně posílena výměna zboží v rámci SAARC. Pákistán se uchází o členství v Šanghajské organizaci spolupráce, ve které má v současnosti statut pozorovatele. Stále však přetrvávají problémy s výběrem daní. jejich celkový výběr dosud nepřekročil 10%.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Do budoucna představuje největší šanci pro české podniky nutnost rozvoje energetiky Pákistánu a návazné těžby energetických surovin (ropa, plyn, uhlí a lignit). V roce 2013 byla přijata nová Energy Policy 2013, která se snaží o stabilizaci enrgetiky, rozvoj průmyslu a přilákání zahraničních investorů. Další možností v energetickém sektoru je dodávka elektráren (uhelné, větrné, vodní a geotermální). Velmi perspektivní je oblast telekomunikací (včetně dodávek dílčích zařízení a materiálů – např. optické kabely) a služeb spojených s telekomunikačním sektorem. Zajímavá možnost podnikání je také v oblasti zdravotnictví (dodávky celých nemocnic nebo části jejich vybavení), modernizace dopravní infrastruktury (letiště, železnice).